

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА АВІАЦІЙНОЇ ПСИХОЛОГІЇ**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
З САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
З ОПАНУВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ**

з дисципліни «Психологічна служба»
за спеціальністю 053 «Психологія»

Укладач:
професор кафедри авіаційної психології
_____ Л.В.Помиткіна

Рекомендації розглянуті та схвалені на
засіданні кафедри авіаційної психології

Протокол № 7 від «28» 08 2023 р.

Завідувач кафедри _____ Л.С.Яковицька

Тема 1. Особистість практикуючого психолога

План

1. Нормативні документи, що регулюють діяльність практичного психолога
2. Вимоги до особистості практичного психолога.
3. Професійна придатність до роботи з людьми.
4. Психодіагностика особистісних якостей практикуючого психолога та самопізнання.
5. Особистісно-професійна корекція.

Розгляд **першого питання** слід розпочати з вивчення нормативних документів, які регламентують діяльність практичного психолога. Перш за все необхідно познайомитись з Положенням про психологічну службу в Україні. Потім потрібно детально вивчити Етичний кодекс психолога. Розкрийте суть основних принципів Етичного кодексу: відповідальність, компетентність, захист інтересів клієнта, конфіденційність, етичні правила проведення психологічних досліджень, кваліфікована пропаганда психології, професійна кооперація.

Пам'ятайте, що дотримання етичних засад в роботі практичного психолога відіграє велику роль у становленні його як професіонала, створює імідж його власного "Я".

Переходячи до **другого питання** необхідно детально вивчити професіограму психолога, особливо її основну частину - психограму. Професіограма – це опис соціально-економічних, виробничо-технічних, санітарно-гігієнічних, психологічних та інших особливостей професії. Важливою частиною професіограми є психограма – характеристика вимог, що пред'являються професією до психіки людини, до особистості працівника. Також професіограма визначає зміст підготовки практикуючого психолога.

Проаналізуйте власні якості на основі психограми професії психолога. Визначте шляхи та засоби формування необхідних умінь, навичок та якостей. Спробуйте простежити динаміку вимог до сучасного практичного психолога та як можливо зміняться вимоги у майбутньому.

Вивчення **третього питання** необхідно розпочати з ознайомлення з визначенням професійної придатності до роботи з людьми. Під професійною придатністю розуміють не тільки факт певної підготовленості, навченості, але й природну здатність людини швидко й суб'єктивно легко оволодівати професією, успішно справлятися з широким колом професійних задач при мінімальних психофізіологічних затратах.

Отже, студентам необхідно пройти ряд психодіагностик та методик з визначення у себе необхідних професійних якостей, які вважаються акмеологічними в даній професії. Зокрема, методику "Діагностика рівня емпатії" І.М.Сулова, вправа "Мій професійний образ психолога", тест "Чи вмієте Ви слухати інших" і т.і.

Переходячи до підготовки **четвертого питання** необхідно продовжити вивчення власних особистісних якостей і порівнювати їх з вимогами у професіограмах. Доречно ознайомитися з методиками: опитувальник діагностичний Климова, визначення комунікативних та організаторських здібностей "КОС-2", методика діагностики поведінки у конфліктних ситуаціях К.Томаса, методика діагностики стратегій розв'язання конфліктних ситуацій Д.Джонсона та Ф.Джонсона, опитувальник рівня саморозкриття С.Джурард тощо.

Пам'ятайте, що професія психолога багато в чому залежить від використання методів самопізнання та самовдосконалення.

В кінці вивчення означеної теми при переході до **останнього питання** ознайомтесь та проаналізуйте методи професійно-особистісної корекції. У роботі практичного психолога необхідно бути відкритою системою: відвідувати семінари психологів, приймати участь у круглих столах, відвідувати конференції та з'їзди психологів. Весь свій професійний шлях вчитися новим методам роботи, знайомитися з новими методиками, аналізувати свою діяльність, покращувати її та самоудосконалюватися.

Література

1. Кузьо О. Основи психологічної практики : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 124 с.
2. Панок В.Г., Титаренко Т.М., Чепелева Н.В., Рибалка В.В. Основи практичної психології: Підручник. – К., 2006.
3. Помиткіна Л.В. Психодинамічна неконгруентність особистості: діагностика, корекція та консультування: Монографія. – К.: Книжкове вид-во НАУ, 2007. – 180 с.
4. Помиткіна Л.В. Психодіагностика внутрішньоособистісних дисгармоній старшокласників // Педагогіка і психологія професійної освіти: науково-педагогічний журнал. – 2003. - № 4. – С. 123-131.
5. Помиткін Е.О. Психологія духовного розвитку особистості: Монографія. – К.: Наш час, 2007. – 280 с.
6. Психологічна служба: методичні рекомендації до самостійної роботи / уклад. Л.В.Помиткіна. – К.: НАУ, 2015. – 28 с.